

VÄSTERNORRLANDS IDROTTSARV

Medlemstidning för Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskap

Ragnar Åhlin är kanske Alnö IF:s mest mångsidiga idrottsbegåvning.
Skidåkning var bara en av hans talanger.
Skidbilden är hämtad från början av 1940-talet.

Snacka om idrottshistoria! Skiddrottningen från Sollefteå, Ebba Andersson, har skrivit idrottshistoria. Hon tog hem 2023 års Jerringpris, ”folkets pris”, efter att 160.000 röster räknats ihop för henne mot 93.000 röster på Armand Duplantis, som kom tvåa. Ebba är en fantastisk idrottskvinna. Som medtävlare vid omröstningen fanns från Västernorrland även, Sandra Näslund, skicross, och Damlandslaget i fotboll med Sofia Jakobsson, upp vuxen i Örnsköldsvik.

Priset som delats ut sedan år 1979 har haft fler kvinnor från vår region som mottagare. Marie-Helene Westin, längdåkare från Sollefteå, vann 1987 och Magdalena Forsberg, skidskytten, fick priset fyra gånger, 1997-98 och 2000-01. Hon är den med flest vinster av alla pristagare.

Det finns ytterligare två kvinnor, med koppling till Västernorrland och till skidor, som fått priset. Charlotte Kalla vann 2008 och skidskytten Helena Ekholm från Sollefteå sköt till sig priset 2009.

Hatten av för alla kvinnor i vår idrottshistoria.

Under mina 13 år som ordförande i Västernorrlands Idrottsförbund, VIF, kom jag i kontakt med flera idrottshistoriska sällskap i landet.

Då jag avgick som ordförande i VIF 2008 föreslog jag att vi borde bilda ett sällskap också i Västernorrland.

Med hjälp av VIF utreddes frågan och den 19 januari 2011 bildades Västernorrlands Idrotts-Historiska Sällskap.

Jag var en av ledamöterna i den första styrelsen och där har jag varit kvar, sedan 2018 som ordförande.

Sällskapet har som uppgift att väcka och underhålla intresset för idrottshistoria. Idag är det inte många som ägnar sig åt att bevara kulturarvet inom idrotten. Vi har ett viktigt uppdrag som vi genomför bl.a. genom att ge ut vår medlemstidning, anordna kaféträffar, hålla föredrag och ge ut böcker.

Jag tackar för förtroendet att ha fått vara ledamot och ordförande i Sällskapet. Visst har jag offrat många timmar men fått tillbaka mycket glädje, nya kunskaper och vänner som är värt mycket mer.

En tacksam ordförande lämnar nu styrelsen och ser fram emot att överlämna ordförandeklubb till Anette Norberg. Fortsätt vårda vårt idrottsarv och värva ännu fler, inte minst kvinnor, som medlemmar!

Leif Thunman

Innehåll i detta nummer: Sida

Ordförande har ordet	2
Pigg 100-åring - Alnö IF	3
Ung trio lade grunder för svensk cykelhistoria i HCK	6
Spurtkanonen Jupp Ripfel på återbesök i Härnösand	9
Lasse Göransson ”pallade” nästan alltid	10
Årsmötet 2024	12
Boktips	15
Krönikan - Christer Jonasson	16
Lagbilder ur Rekordmagasinet	17

Från redaktionen

Bara några ord från redaktionen...

När jag skriver detta har en intensiv idrotts helg avslutats, skidor, skidskytte, Ski Classics, alpint och handboll. Det är inte så lätt att få tid med eget motionerande eller idrottande vilket ju är både trevligt och nyttigt. Ibland blir jag dock frågande inför framtiden när det gäller motionerande. Det talas ofta om att våra barn och ungdomar i större utsträckning numera är överviktiga. I det perspektivet frågar jag mig om att tillåta mopedbilar, A-traktorer och elsparkcyklar inte är att förvärra situationen. Om man samtidigt konstaterar att sittandet framför datorer ökar i oroande omfattning, samtidigt som antalet gymnasie-timmar i skolan minskar, så frågar jag mig, ”tar vi vuxna fullt ut vårt ansvar för de ungas hälsa?”

I VIHS har vi vårt projekt *Kvinnors idrott*, samlat ihop erfarenheter från ca 40 olika kvinnliga idrottsutövare, både på elitnivå och på lägre nivåer, allt samlat i en bok med samma namn som projektet. Att läsa om de svårigheter man haft att få uppmärksamhet och stöd leder till eftertanke och reflektioner. Samtidigt är det glädjande att läsa om allt vad de olika utövarna har fått ut av sitt idrottande. Visst, blod svett och tårar, men många av tårarna var glädjetårar. Det sistnämnda värmer när man läser kvinnornas berättelser.

Det borde vi berätta för våra ungdomar.

Leif Bolin

Pigg 100-åring - Alnö IF

Idag står endast fotboll på programmet, men under sin hundraåriga historia har Alnö IF fostrat skidåkare, boxare, brottare, friidrottare, motionsgymnaster, orienterare, cyklister, bordtennis spelare och simmare. En del av sektionerna var kortlivade men bredden ger en fingervisning om grundarnas ambitioner med föreningen. Fotbollen är dock den enda verksamhet som genomlevt alla de tio decennierna. Nu har historien om föreningen skildrats i en jubileumsbok. Här är tio saker som format föreningen.

1. Sågverken

Under åren runt förra sekelskiftet betraktades Sundsvallsområdet som världens mest koncentrerade trävarudistrikt. På Alnö fanns som mest nittionio sågverk, tretton var fortfarande i drift när Alnö IF bildades 1924. Vid sågverkssamhällena fanns en djupt rotad föreningstradition; frikyrkor, nykterhetsloger, fackliga organisationer och idrottsföreningar. De kom att samspela med Alnö IF både vid bildandet och under resan vidare.

2. Stiftarna

Åtta unga män, de flesta ännu inte fyllda trettio, kom att ta initiativ till föreningens bildande i april 1924. Platsen för bildandet var Hammarstedts café och några dagar senare hölls det första protokollförda styrelsemötet i vestibulen på biografen Palladium.

Alnö's boxargarde 1943.

Stående fr v Gunnar Jonsson, Birger Söderberg, Sören Hägglund, Gunnar Gerdsdorff, Kjell Andersson, Bertil Edblad, Erik Sedin, Sture Yngvesson, Folke Bymark. Knästående fr v "Gubben" Pettersson, Artur Kock, Ulf Yngvesson.

Under de kommande fem åren startar man oförväget en lång rad sektioner. Ambitionen var att "genom utövning av idrotts- och friluftsliv verka för andlig och fysisk fostran samt för främjande av god kamrat- och idrottsanda".

Mentor för den unga gruppen var Henrik Samuelsson; folkskollärare, organist och klockare, uppskattad föreläsare och en genuin folkbildare.

Redan efter ett år lämnar han styrelsen men utses till hedersordförande.

3. Skidåkarna

Som för många andra föreningen i början av förra seklet startades skidor som första verksamhet. Det fanns gott om skidklubbar i distriktet före Alnö IF. Och på Alnö var de knutna till sågveken innan de togs upp i Alnö IF. Volger Sahlin, Gösta Olsson och Ragnar Åhlin, kanske föreningens bäste allroundsidrottsman, märktes i spåren under de första decennierna. Starkotter-spelen var under drygt trettio år föreningens stora skidevenemang och lockade storåkare från hela Norrland.

Alnö's brottare tar emot ett lag från dåvarande Jugoslavien inför en fullsatt Karlsvikslokal. Året är 1962.

På bilden är det Lars Edlund som framgångsrikt kastar sin motståndare.

4. Kraftsporterna

Brottning och boxning kom tidigt med som sektioner. Klassiska arbetaridrotter som naturligtvis lockade utövare bland sågverksarbetarna. De här idrotterna är också de enda där Alnö IF kan stoltsera med svenska mästare på seniornivå. Boxaren Gunnar Gerdsdorff blev svensk mästare 1949 och tilldelades samma år ST-pokalen som Medelpads bästa idrottsman. Den unge brottaren Kent Jansson gjorde det unika att bli junior- och seniormästare samma år (1966), en sällsynt talang som gick bort alldeles för tidigt. I början av 60-talet var Alnö IF en av landets bästa brottningsklubbar på ungdomsnivå.

5. Ledarskapet

De hundra åren rymmer en lång rad ledargestalter som tog vidare det som Henrik Samuelsson och de övriga stiftarna startat. Några namn är särskild värda att nämna. Sigurd Eklund var brottaren som utöver idrottsutövande uppbar i stort alla tänkbara funktioner i föreningen. Fostrade dessutom fyra söner som samtliga gick i hans fotspår som duktiga brottare. Folke Bymark såg boxningen både som tävling och social fostran. Sten-Olof Öberg, mångårigt kommunalråd i Sundsvall, ägnade 60 år av sitt liv åt föreningen. Sten-Olofs parhäst på fotbollssidan var Dan Eriksson. Damfotbollens grand old lady var Gertrud Furberg och det var Hans Montelin som skapade den stabila grunden för ungdomssektionen.

6. Sven Farm

Han var en duktig fotbollsmålsvakt på 40-talet, som både räddade och slog straffar, och han tog även på sig ordförandeskapet i föreningen under några år, men för alnöborna är Sven Farm mest känd som tecknare. Med sitt vassa ritstift porträtterade han under drygt femtio år hundratals idrottsmän och kända personer i distriktet. Teckningarna - eller karikatyrerna som han själv sa - växte ibland ut till hela seriestrippar som berättade om aktuella händelser i föreningens historia. För föreningens idrottsnostalgiker är teckningarna en guldgruva.

7. Idrottens Dag

Ett årligt tvådagarsarrangemang där sport och nöje giftes samman till alnöbornas och sundsvallsditors stora uppskattning. I allmänhet arrangerades Idrottens Dag första helgen i juli vid Slädavikens IP. Boxning och brottning fanns ofta på programmet, liksom lokala fotbollsmatcher. Men lika viktigt vara den festliga inramningen. Dans naturligtvis på dansrotundan Hawaii. Gästspel av artister som Truxa och Ulla-Bella Gabrielsson. Mest uppskattad aktivitet var kanske ändå "Gissa vikten på laxen". Dag två fick den hållas vid liv med hjälp av sockerdricka i akvariet, påstår minnesgodaste festdeltagare. Under de femtio år som Idrottens Dag arrangerades var den en av föreningens viktigaste inkomstkällor.

Första damfotbollsmatchen på sovjetisk mark. Alnö möter Vittangi från Norrbotten på Leninstadion i Sotji 1984. Stolt uppställning inför 7 000 åskådare och en övervakande Lenin. Foto: Peter Larsson

8. Anläggningarna

Tidigt bestämde de ansvariga i föreningen att satsa på egna anläggningar. Redan 1929 köpte föreningen en godtemplarlokal som kom att bli känd som Gamla Idrottsborgen eller bara Borgen. Den härbargerade brottare och boxare men användes även för att kunna arrangeras dans, teater och andra fester. Lokalen revs så småningom och det dröjde ett antal år innan den kunde ersättas av en införskaffad militärbarack från Armasjärvi i Norrbotten. Idag används den som serveringslokal vid Slädavikens IP, föreningens fotbollsplan som tillkom som ett arbetslöshetsprojekt på 30-talet. Mitt i byn finns föreningens ungdomsanläggning Äppellunda med gräs- och konstgräsplan och det nuvarande kansliet.

9. De internationella minnena

När Alnö IF:s duktiga damlag - de spelade högsta serien vid den tiden - 1984 bjuds in att spela fotboll i Sotji vid Svarta havet är det första gången som damfotboll spelas på sovjetisk mark. Alnö möter Vittangi och vinner med 2-1 på Leninstadion inför drygt 7 000 åskådare som efter några inledande skrattsalvor låter sig betvingas av de ambitiösa tjejerna.

När Alnö IF:s herrlag tar emot storlaget Benfica från portugisiska Lissabon en julikväll 1991 lockar det drygt 4 000 åskådare till Släda. På planen finns tre tongivande svenska spelare - Mats Magnusson, Stefan Schwarz och Jonas Thern - och vid sidlinjen tränaren Sven-Göran Eriksson tillsammans med den största stjärnan av dem alla, Eusebio. Alnö föll med 6-1. Gästerna njöt av varmkorven efter matchen innan de flög tillbaka till träningslägret i Varberg.

10. Ungdomsföreningen

Dagens Alnö IF är den breda ungdomsföreningen. Men närmare 700 aktiva spelare fördelade på 25 lag, varav 21 finns inom ungdomssektionen, och nära 200 ledare är det en av länet absolut största idrottsföreningar. Av de många sporter som vandrat genom föreningens historia återstår endast fotboll. Utmaningarna är dock i många fall desamma.; hitta lokaler, engagera ledare, få ekonomiskt att räkna till.

*Kjell Carnbro
Kenth Edström*

Jubileumsboken finns att köpa på Alnö IF:s kansli samt på Kulturmagasinet. Priset är 200 kr.

Fint fotbollsfolk på avbytarbänken på Släda IP när Alnö tar emot portugisiska Benfica i en sommarmatch i juli 1991. I mitten syns tränaren Sven-Göran "Svennis" Eriksson och vid hans sida den gamle storstjärnan Eusebio. Foto: Jan Olby

Bengt Wänglund och Bubben Thelberg fixade tävlingar med hög status.

Bubben (t v) – efter segern i Härnösandsloppetets B-klass 1952.

Brotte Berggren, Jalle Näselius och Bubben Thelberg vid bildandet 1948.

Sven "Svängis" Johansson först på Nybrogatan.

Brotte, Jalle & Bubben...

Ung trio lade grunden för svensk cykelhistoria i HCK

Tour de Francevinnare, olympiska guldmedaljörer och världsmästare.

Alla har de gemensamt: Tävlatt i Härnösands cykelklubbs klassiska Öbacka TT och Härnösandsloppet – tävlingar som drog storpublik under mer än 40 år.

Så följ med på en cykelresa i Härnösand, i Öbacka!

Vi gräver i historien och går tillbaka ända till Menlösa barns dag, 28 december 1948.

Platsen är Byhléns konditori där några kaxiga grabbar samlats, besvikna på att IF Älgarna lagt ned cykelsektionen på grund av dålig ekonomi.

Under kvällen togs beslutet att bilda Härnösands cykelklubb med en bäver i klubbmärket (efter godkännande av staden som har bävern i stadens logotype).

Hösten 2023 fyllde Härnösands Cykelklubb 75 år.

Drivande i den nya föreningen var min far Bubben Thelberg, vid sin sida Brotte Berggren och föreningens förste ordförande Jalle Näselius.

Redan första året arrangerades

norrländska TT-mästerskapen, ett varvlopp med start och mål utanför Ängevallens klassiska träläktare.

Samma år var Härnösand etappmål för Dagens Nyheter's 6-dagarslopp. Målet och platsen var Nybrogatan vid nuvarande Lidl-rondellen.

Arrangemangen fick beröm och blev tändvätska för den nya cykelklubben.

1940 såg Härnösandsloppet – då i Älgarnas regi – runt tuffa Norrstigsbackarna dagens ljus.

Vi saxar Lej Janssons krönika i Västernorrlands Allehanda efter loppet 1955.

"3 000 personer kantade stråket runt Norrstig, med picknick-korgar, för att se Yngve Lund (landslagsstjärna från Bollnäs) triumfera.

Perfekta arrangemang, men tyvärr trycktes bara 800 program som snabbt tog slut".

En herre som stod vid målet kom fram under loppet och överräckte 15 kronor till HCK.

Noterbart är att den unga styrelsen också själva tävlade för fullt. Bubben vann Härnösandsloppet 1952 och tävlade fram till 1954 med stor framgång, vann bland annat Norrländska mästerskapen där han satte svenska eliten på plats.

1955 föddes Öbacka TT med

start och mål utanför Sankt Petri logen i Stadsparken, sedan uppför Trädgårdsgatan – Rosenbäckshallén – grusade Gerestavägen (dagens Brännavägen) – Hovsgatan. Slingan mätte drygt två kilometer.

Under 60-talet flyttades målet till Flickskolan i toppen av Nybrobacken, ut på Rosenbäckshallén och nerför Kristinagatan mot Hovsgatan.

Två tävlingar samma helg lockade hit cyklister från södra Sverige. En av dem Sven "Svängis" Johansson, omskriven pedalläkare med Nacka Skoglunds likheter. På den tiden var de bästa cyklisterna välbetalda idrottsstjärnor och fick stort medieutrymme.

Vinnare blev 40-åriga "Svängis".

Han var lika glad över lördagens struntseger som om han vunnit ett mästerskap – "Svängis" höll låda inför publiken.

Cykelklubben har alltid haft bra relationer med lokalmedia – "huvudsaken det skrivs", tyckte Bubben som under 40 år var tävlingarnas allt-i-allo tillsammans med tävlingsekreteraren Bengt Wänglund, jämförbar med modern dator.

Bubben som senare bytte lokföräryrket till journalist såg till att lokala medier blev medarrangörer.

Vid ett tillfälle i mitten av 60-

talet utsågs Liz Öberg (skandalbruden) till kranskulla, omskriven kändis efter alla turer med proffsboxaren Bo Högberg.

Dagen innan tävlingen lämnade hon återbud. Telegrammet finns i klubbens arkiv. "Tyvärr kan jag inte komma till er vackra stad, Liz".

Det blev en liten notis på sista sidan i VA. Men storpubliken kom. Till och med min gamla farmor Agnes i rullstol som aldrig sett ett cykellopp ville ta sig dit.

Öbacka TT har haft flera lokala vinnare från hemmaklubben.

Året efter Svängis premiärseger vinner Rolf Wikström före just "Svängis".

1961 var junioren Henry "Henna" Svensson nära att bli folkhjärte när han i ösregn sticker loss med landslagsåkaren Hasse Ekman och slår nytt varvrekord. En andraplats blir det för Henna som året efter valde att i stället satsa på ishockeyn i Modo och sedan vidare i Djurgården.

93-åriga cykellegendaren och Stockholms-kisen Benke Ekblom besökte nyligen Härnösand med färjan Cinderella tillsammans med sällskapet gamla tävlingscyklister (SGT) som ordnat en notalgiresa.

Tjeckoslovaken Jiri Daler var länge loss med Sture Fåglum Pettersson i Härnösandsloppet 1968. På färgfotot har de just passerat Säbrå kyrka där de hejas fram. Spurtduellen uteblev dock enär Sture punkterade på sista varvet och Daler kunde ensam möta målet på Säbråvägen.

”Fy på sig OS-mästaren”

Där väntade busstur ut på Härnösandsloppet bana.

– Det var alltid trevligt att ta sig upp till Härnösand. Bra arrangemang och visst minns jag segern i Öbacka TT. En junior hängde på, men namnet har fallit bort.

Sven Hamrin klev fram som HCK:s nästa storstjärna. 1964 blir Sven den förste att vinna dubbeln, Öbacka TT och Härnösandsloppet. Tre veckor senare vinner han linjeloppet i SM och togs ut till OS där han ingick bronslaget i lagtempo tillsammans med bröderna Fåglum.

1966 struntade bröderna Fåglum i cykelförbundets krav att ställa upp ett VM-test i södra Sverige för att komma till Härnösand och köra in 5 000 kronor.

Vi saxar VA där Örjan Leek intervjuar Bubben.

– Jag har aldrig – varken förr eller senare – sett Gösta så samlad och koncentrerad inför ett lopp.

Bröderna var nämligen snåla till tusen och ville inte gå miste om en enda 200-lapp, berättar Bubben som kommit på den geniala idén att

ordna en sponsor till vart och ett av de 25 varven. Gösta såg till att det var en Fåglumare i täten varje gång som fältet varvade uppe i Nybrobacken.

Vi rullar fram till 1968.

Nu ingår tävlingarna i internationella cykelveckan. Världsmästarbröderna Fåglum är på allas läppar och de kontrollerar Öbacka TT. Yngste brodern Tomas går loss och vinner solo, nära att varva klungan där bröderna håller i taktpinnen.

Segrare i Härnösandsloppet blir OS-guldmedaljören i förföljelselopp i Tokyo, Jiri Daler från Tjeckoslovakien med utbrytarkompisen Sture Fåglum som tyvärr punkterade på sista varvet och blev tvåa.

1973 och åren framöver är det ett nära samarbete med norska klubbar från Trøndelag. På startlinjen finns OS-guldmedaljören i München året innan, Knut Knudsen från Levanger. Han solovinner, men släpper båda händerna från styret.

Diskning!

Sådana var reglerna i Sverige på den tiden. ”Här diskas vi ingen OS-

mästare” var beskedet från HCK.

”Fy på sig OS-mästaren”, blev förstas Olle Larssons rubrik i VA.

1979 är det klackarna i taket hos cykelfamiljen Thelberg.

Tävlingsledaren och speakern Bubbens 20-åriga son Anders vinner Öbacka TT och får chansen i landslaget.

Fem år framåt i tiden gör HCK en storsatsning med stöd från lokala näringslivet och värvar två toppåkare. En av dem är flerfaldige SM-vinnaren Bengt Asplund från Örebro som vinner Öbacka TT och dagen efter vinner HCK-fostrade Peter Bellander Härnösandsloppet.

1985 vinner Bellander Öbacka TT och 1986 blir det dubbla hemmasegrare. Kjell Hedman vinner Öbacka TT och nyförvärvet från Södertälje, Håkan Larsson, söndagens Härnösandslopp. På kuppen blev Håkan Sundsvallsbo där han bor än idag.

Under 90-talet växlade HCK mer över till Mountainbike med stora framgångar fram till idag.

Några MTB-cyklister har under

åren bytt till landsväg, bland annat dubbla OS-silvermedaljören Emma Johansson som valde HCK när hon satsade på landsväg och med klubbens internationella kontakter hamnade hon i rätt miljö för att nå den absoluta världseliten.

HCK har arrangerat två SM i mountainbike, 1998 och 2005. Dessutom två landsvägs-SM, 1960 och -69, men det är en annan historia.

Vem var Tour de France vinnaren, förresten?

Svar: Lance Armstrong, 7-faldig vinnare som frångöt sina titlar efter erkänt sig skyldig till doping. Lance ingick i USA:s amatörlag som tävlade i Postgirot Open 1990 med etappmål i Nybrobacken. Det blev en blygsam placering i den stora klungan av 19-åringen som tre år senare vann proffsens VM-lopp i Oslo. Året efter drabbas han av testikelcancer och några år senare vann Tour de France.

HCK i är en av landets framgångsrikaste cykelklubbar med 193 SM-medaljer - om vi räknat rätt...

Text: Ola Thelberg

6-dagarsloppet 1954 och Bubben Thelberg (svart jacka) är på plats vid bergspriset på Oringen-kronet. På bilden ses dansken Hans E Andresen, blivande etappsegrare. Slutsegrare på Stockholms stadion blev Yngve Lund, Bollnäs.

Start i Örnsköldsvik och mål i Kramfors (t h) efter att ha varit nere i Härnösand (t v) – året är 1954 och tävlingen 6-dagars.

HCK-stjärnan Sven Hamrin visade ingen större respekt för Fåglum-bröderna i Öbacka TT 1966.

Bengt Asplund vinner Öbacka TT 1984!

Anders Thelberg vinner Öbacka TT 1979!

Peter Bellander vinner Öbacka TT 1985 och på infällda bilden vinner han Härnösandsloppet året innan, framhejad av Sven Hamrin!

SGT ordförande Anders Björklund överlämnar en bukett rosor under en ceremoni i Härnösands bilmuseum där Sven Hamrin uppmärksammas.

Spurtkanonen Jupp Ripfel på återbesök i Härnösand:

"För tuffa banor för mig"

36 medlemmar i Sällskapet Gamla Tävlingscyklister, SGT, anlände i somras med kryssningsbåten Cinderella.

Vid kaj väntade Härnösands-värdarna Anders Nyström och Ola Thelberg. En ära för dem att guida runt några av landets allra framgångsrikaste hornryckare från 1950-talet och framåt.

– Jättetrevligt besök, men SM-banorna 1969 var för tuffa för mig, minns 4-faldige SM18-milvinnaren Jupp Ripfel.

Första besöket blev Härnösands bilmuseum där SGTs ordförande Anders Björklund överlämnade en bukett rosor på prispallen där Sven Hamrin finns representerad med porträtt, cykeln från OS i Tokyo och lite andra cykelprylar.

– Jag växte upp i Härnösand och tävlade för klubben och minns Sven som den store cykelstjärnan. Tyvärr stoppade den svåra olyckan hans cykelkarriär, berättar Anders Björklund.

Om han hade levt och tävlat i dag skulle vi sett honom på TV i Eurosports populära cykelsändningar, var alla överens om.

Därefter väntade busstur runt Härnösandsloppets tuffa 12 km-bana där också SM 1960 och -69 utkämpades på de utslagsgivande

Norrstigsbackarna. Första SM kördes motsols med 12 kilometers varv. Andra SM gick på samma bana medsols eftersom vi gått över till högertrafik.

Det var mycket taktiskt spel, ett krig som utkämpades mellan Fåglumbrödernas Vårgårda CK och CK Falken från Stockholm med Ripfel och Curre Söderlund (regerande mästare) som frontfigurer.

– Banan var för tuff för mig och jag bröt SM-loppet efter fem varv. På tempot (vändpunkt i Hälledal) blev jag bara 15:e, den banan var också kuperad och passade inte heller mig, minns spurtkanonen Jupp Ripfel som under sin karriär blev svensk mästare i linjelopp fyra gånger och kom tvåa tre gånger.

Efter att han slutat med tävlandet var han under en period förbundskapten.

93-åriga legendaren och Stockholms-kisen Benke Ekblom blev sjätte man i linjeloppet 1960 och grejade silver på tempoloppet 50 km.

Benke var med i den avgörande utbrytningen med bland andra det 20-åriga stjärnskottet Gösta Fåglum och trefaldiga mästaren, Fagerstasonen Ove Adamsson, tävlande för Uppsala CK.

– Vi gick hem med fem minuter. I spurten var jag chanslös. Men jag har vunnit Öbacka TT på 50-talet, berättar Benke med glimten i ögat. Benke han köpte första sport-

bilen, en Morgan, när han fyllde 80 år.

En annan Öbacka TT-vinnare är Lasse Gustafsson från Enköping som vann loppet 1970.

– Tävlingarna i Härnösand var en höjddare, säger han.

Efter bussturen väntade lunch uppe på Vårdkasberget.

Värdarna hade också historier att berätta.

– Jag stod vid målet utanför Folkets park och såg Ove Adamsson vinna 18-milen 1960. Sedan var jag fast för cykelsporten, säger HCK:s ordförande Anders Nyström.

Nio år senare ställde han upp i SM på 18-milen i Härnösand, nu med start och mål på Säbråvägen. Det blev tolv varv innan orken tröt.

– Bröderna Fåglum styrde loppet från start till mål. Minns att Sture fick punktering efter några varv. Gösta visslade och samtliga Fåglumare gick ned. De väntade in servicebilen med nytt hjul och körde lagtempo upp till oss i den stora klungan. När Gösta till slut vann loppet efter soloattack i Saltviksbacken var det ingen överraskning.

Vid målet väntade TV (stort på den tiden), speakern Lars-Gunnar Björklund, känd från Tipsextra och ett koppel med journalister. Men var fanns segerblommorna?

Efter snabbt ingripande av tävlingsbasen Bubben Thelberg (min far) fixades rosor i en närliggande trädgård. "Ta så många ni vill, sa

den trevliga damen", vilket VA-fotografen Kjell Jonsson fick med på bild.

Trevlig stämning, många härliga historier levererades under dagen innan Cinderella lättade ankar mot Åland och Stockholm.

– Vi brukar vara som mest 25 personer som samlas till vår årliga resa.

I år blev valet Härnösand, en klubb som värt många cykelhjärtan med sina stora framgångar under årens lopp. Det blev deltagarrekord i år, säger Anders Björklund som också varit ordförande i Svenska cykelförbundet ett uppdrag som han delat med två andra HCK:are; Ulf Näslund och Ove Svensson.

Tyvärr har de klassiska tävlingarna Härnösandsloppet och Öbacka TT gått i graven.

– Vår sport har blivit motarbetad av Trafikverket. Vi får inte längre arrangera tävlingar på större vägar.

Men i år är det tänkt att Härnösandsloppet ska väckas till liv igen på mindre vägar som Trafikverket gett klartecken till.

I Stigsjöområdet finns nyasfalterade vägar att liknas med salsgolv. Till att börja som ett motionslopp utan tävlingshets.

– Lyckas det väl ut kan det bli större arrangemang längre fram, berättar Anders Nyström.

Text: Ola Thelberg

Lasse Göransson

Ibland sade man "Långlopp", ibland "Motionslopp" – oavsett – var det oerhört populärt under kanske i första hand 1960- och 70-talet.

Oftast var det start på en plats och mål några mil därifrån, kraftprov och folkfester genom högst varierad terräng, väderlek och spårkvalitet.

Det var diagonal och lite stakning, det var landsbygder där man gick man ur husé för att se horder av skidåkare susa förbi runt gårdsgårdar, över läggor, runt husknutar, på skogsbilvägar, över sjöar och tjärnar mot ett hägrande målskynke.

Det var blåbärssoppa, kaffe, apelsiner, tap-pade sugår och vunna vadslagningar.

På Näringslivsarkivet har vi i Västernorrlands Allehanda hittat bilder, referat, kronikor och resultat.

Och vi har träffat en av de stora från epoken – Lasse Göransson!

YNGRE JUNIORER: 1) Dan Lindkvist, Vårby, 38,07, 2) Sög Rylander, Kramfors, 38,32, 3) Anders Jönsson, Bondsjöhöjden, 39,26, 4) Jukka Mustaniemi, Wäija-Dynäs, 39,30, 5) Per Erik Stömne, do, 30,41, 6) Ernst Gustafsson, Lugnvik, 40,44, 7) Börje Tjärnberg, Bondsjöhöjden, 41,43, 8) Lennart Viberg, Lugnvik, 42,55, 9) Sven Olof Edholm, do, 43,28, 10) Thomas Dahlberg, Östby, 43,31.

DAMER JUNIORER: 1) Marjo Mustaniemi, Wäija-Dynäs, 46,58, 2) Rose-Marie Larsson, Kramfors, 52,08.

DAMER TURISTER: 1) Susanne Danielsson, Timråkorpen, 1,05,46, 2) Gunhild Larsson, Bondsjöhöjden, 1,08,28, 3) Britt Mari Nilsson, Timråkorpen, 1,09,26, 4) Linnéa Ramström, do, 1,09,38, 5) Gun Sjöberg, Kramfors, 1,10,40, 6) Gun Westergren, do, 1,10,53, 7) Barbro de Vahl, do, 1,11,12, 8) Anna Stina Norlin, Bollsta kvinnl. gymnastikför., 1,11,38, 9) Ingrid Pejryd, Kramfors GK, 1,12,11, 10) Iris Olsson, Kramfors, 1,14,33, 11) Maj-Gun Eriksson, Östby, 1,17,15, 12) Olga Vestin, Kramfors, 1,21,13, 13) Ulla Lundgren, Östby, 1,26,42.

DAMER SENIORER: 1) Ulla Gustafsson, Likenäs, 55,20, 2) Kerstin Lindström, Hägglands loFK, 56,41, 3) Ruth Samuelsson, do, 1,01,11.

ÄLDRE JUNIORER: 1) Sören Gabrielsson, Remsle, 48,59, 2) Hans Bylund, Kramfors, 49,07, 3) Tommy Dahlberg, Östby, 54,08, 4) Bernt Mathiesen, do, 1,00,14,

5) Rolf Wallin, Bollsta, 1,00,54, 6) Torsten Edin, Trehörningsjö, 1,02,59, 7) Bengt Strömberg, Östby, 1,03,30.

SENIORER: 1) Lars Göransson, Kramfors, 2,31,09, 2) Lennart Norén, Hägglands, 2,31,09, 3) John Andersson, Wäija-Dynäs, 2,34,59, 4) Hans Olov Åberg, Brännan, 2,35,06, 5) Kenneth Lindström, Hägglands, 2,35,14, 6) Sören Thorin, Kramfors, 2,35,57, 7) Bernt Sjödin, do, 2,37,15, 8) Nils Hasses, Orsa, 2,37,19, 9) Hans Lundgren, Rosön, 2,38,07, 10) Gustav Sundelin, do, 2,38,07, 11) Axel Jacobsson, Adalsliden, 2,39,47, 12) Bertil Nordlöf, Kramfors, 2,43,56, 13) Håkan Hellholm, Remsle, 2,43,45, 14) Torbjörn Kjellgren, Wäija-Dynäs, 2,47,06, 15) Hans Öhman, Norabygden, 2,51,10, 16) Östen Kjellberg, Bondsjöhöjden, 2,52,09, 17) Alf Nordlander Norabygden, 3,08,48.

YNGRE OLDBOYS: 1) Lennart Abrahamsson, Högs SK, 2,36,42, 2) Kjell Edin, Trehörningsjö, 2,41,53, 3) Enor Sjöberg, Kramfors, 2,43,04, 4) Yngve Eriksson, Engson IF, 2,48,17, 5) Anders Ramström, Domus Korp IF Timrå, 2,49,19, 6) Lennart Johansson, MoDo, 2,50,24, 7) Ragnar Svedin, Fagervik, 2,50,31, 8) Erling Andersson, OK Nolasåksarna, 2,52,14, 9) Valter Holmquist, Kramfors, 2,52,32, 10) Arnellarnegård, Björkdalen, 2,52,46, 11) Thord Olsson, Tobaksbolagets Sportklubb, H-sand, 2,54,57, 12) Erik Jonasson, SK Nolasåksarna, 2,55,10, 13) Gösta Forstlund,

Foto: Hans Jakobsson, VA

ÅDALSLOPPET
42 km Viksjö-Kramfors
24 februari 1969

Lasse Göransson (14) har tagit rygg på Bernt Sjödin, Nils Hassis och Lennart Norén – 40 km till Kramfors!

Lasse Göransson som passerar 80 år nu var flitig besökare på prispallen i de kommande "långlopp" på skidor som arrangerades inte minst i södra Norrland på 70-talet, företrädesvis.

– Jag var nästan alltid topp tre och nio gånger överst.

– De flesta av tävlingarna här kring manland åkte jag 10 gånger eller mer.

Vi blåddrar tillbaka och hjälper Lasse två av tävlingarna;

* Ådalsloppet 1969

* Janne Vängman 1971

Båda loppen startade mitt inne i Viksjö förstnämnda hade mål i Kramfors och mitt inne i Härnösand.

Vi läser vad sportchefen Olle Larsson 1969 i Västernorrlands Allehanda:

"Egentligen var det ett ganska ointressant lopp. Redan efter 15 km – vid kontrollen i Habborn – hade Lasse (25 år) och Lennart (31) Hägglands loFK distanserat övriga åkare med halvannan minut. Sen var det inget om saken. Ledarduon defilerade"

– Fast det var bara jag som drog och

Janne "pallade" nästan alltid!

Lasse Göransson före Pentti Kangasharju, Tyko Simonsson, John Andersson och Gustav Sundelin efter 10 km, i Gussjö. Dock... några meter före Lasse leder Elon Dahlberg JV-loppet. Foto: Kjell Jonsson, VA

JANNE VÄNGMAN
40 km Viksjö-Härnösand
7 mars 1971

Tyko tar spurt
för Lasse G.

i vinter
nga åter-
cran-
1960- och
många
Ånger-
se minnas
ksjö. Det
det andra
on skrev
essant
n i
art Norén
fältet
t snack
n när

Lennart borta vid Latberget undrade om vi skulle dela på segern så gick jag med på det. Hm...
I Janne Vängman-loppet 1971 var det en jämte som var först till målet vid Kiörnings-skolan, Tyko Simonsson.
Segervane Pentti Kangasharju från Hammarstrand hängde med till Nyland, 7-8 km före mål men spurtan tog karismatiska Simonsson hem före Lasse Göransson.
Olle Larsson i VA-krönikan:
"Nysnö natten innan gjorde föret lite kärvt men det bekymrade föga 36-årige skogsarbetaren från Offerdal som satte hela unga ångermanländska skideliten på plats."
Lasse åkte Vasaloppet tre gånger också men minns inte sin bästa placering utan berättar i stället med stolthet om sonen Peter som vann loppet ner till Mora 1998 – på fantastiska rekordtiden 3.38.57.
– IFK Mora hade nog redan räknat hem en ny hemmaseger med Staffan Larsson men Peter plockade in hela försprånget och körde om på spurtrakan.
Bjarne Andersson (15 km), Ragnar "Föllinge" Persson (30 km) och Janne Halvarsson (50 km)

blev svenska mästare 1968 när Lasse åkte tåg ända upp till Kiruna i resesällskap med en enda Bondsjöhöjden-ledare, Ragnar Öström.
– Jag tog ingen topplacering men var i alla fall topp 20.
Lasse beskriver sig själv som "arbetsnarkoman".
Skogs- och jordbruksfastigheten i Järnsta Nordingrå har hela tiden varit högst prioriterad men han har också varit heltidsanställd byggnadsarbetare.
Han var en profilstark skidåkare av rang; Reslig, urstark, trevlig och stilren oavsett om han var skrudad i Nordingräs, Hägglunds, Bondsjöhöjdens eller Kramfors' dräkt.
– Prästinnan i Nordingrå var väl den som hjälpte mig att trampa till nåt åkbart spår på Vallan men ofta var jag trött efter det så nån egentlig träning blev det inte i 15-20-årsåldern..
Lasse Göransson har många minnen från sin skidkarriär och tycker det är tråkigt att lång-/motionsloppen försvann.
– Skidförbundet tog alla pengarna och arrangörerna orkade inte. Det var också

andra yrken i samhället som kunde bidra till de här skidtävlingarnas (inte minst militärer) genomförande.
– Markägarna började också stänga ute skidspåren. Minns när vi åkte 2x25 km som DM-femmil i Junsele och arrangören fick inte stamkvista så man band in grangrenarna med snören!
Göransson är besviken på dagens alltför (TV-)tillrättalagda längdåkning.
– Stjärnorna måste åka mycket mer live här i Sverige. Det är så det skapas intresse, skapas nya svenska skidstjärnor!

Text: Örjan Leek

1. Tyko Simonsson Offerdal	2.16.36
2. Lars Göransson Kramfors	2.16.37
3. Pentti Kangasharju Erikslund	2.16.50
4. Gustav Sundelin Hägglunds	2.19.12
5. John Andersson Väja Dynäs	2.20.55
6. Elon Dahlberg Hägglunds	2.22.03
7. Erik Jantunen Väja Dynäs	2.22.49
8. Kenneth Lindström Hägglunds	2.24.28
9. Hans Bylund Kramfors	2.26.27
10. Lennart Norén Hägglunds	2.26.46

Årsmötet 2024

**Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskap
inbjuder till årsmöte på Kulturmagasinet, Packhusgatan 4,
i Sundsvall, den 10 april 2024**

17.30 Vi bjuder på kaffe/te och macka

18.00 Johan Norberg, Sveriges Centralförening för Idrottens främjande, SCIF, håller ett anförande under rubriken ”SCIF – från idrottens egen regering till främjande av idrottslig kulturminnesvård och idrottshistoria”. I anslutning till detta kommer Johan att utdela Viktor Balcks minnesmedalj till Walter Rönmark.

18.45 Årsmöte

19.30 Avslutning

Föredragningslista

1. Årsmötets öppnande och fastställande av röstlängd
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av protokolljusterare och rösträknare att jämte ordföranden justera protokollet
4. Fråga om mötets behöriga utlysning
5. Fastställande av föredragningslista
6. Behandling av verksamhets- och förvaltningsberättelse för 2023
7. Revisionsberättelse för 2023
8. Fastställande av resultat- och balansräkningar för 2023
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för 2023
10. Fastställande av årsavgift för 2025
11. Styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2024
12. Behandling av styrelsens förslag och eventuella motioner
13. Beslut om antal ledamöter i styrelsen
14. Val av styrelseordförande för en tid av ett år
15. Val av halva antalet styrelseledamöter för en tid av två år och en ledamot på ett år
16. Val av en revisor och en ersättare för en tid av ett år
17. Val av valberedning, med en sammankallande, för ett år
18. Övriga frågor
19. Avslutning av mötet

**Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskap
Verksamhetsberättelse för 2023, Org.nr. 802459-0336**

Föreningens bildande och ändamål

Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskap bildades i januari 2011. Föreningens ändamål är att inom Västernorrland väcka och underhålla intresset för idrottshistoria och förena de som delar detta intresse. För att leva upp till detta ger Sällskapet ut medlemstidningen ”Västernorrlands Idrottsarv”, håller kaféträffar med föredragshållare, håller egna föredrag, anordnar resor samt ger ut böcker. Sällskapet samarbetar med Föreningsarkivet Västernorrland och RF-SISU Västernorrland.

Verksamhetsberättelse 2023

Årsmöte 2023 och styrelse m.m.

Årsmötet 2023 hölls den 19 april i Härnösand med 26 medlemmar närvarande.

Anette Norberg berättade om sitt framgångsrika idrottsliv och detsamma gjorde Sara Nylund.

Efter val på årsmötet och konstituering har styrelsen varit: Leif Thunman, ordförande, Leif Bolin, vice ordförande och ansvarig för medlemstidningen, Arne Brorstad, kassör, Mats Hamberg, sekreterare, Sven Eklund, ansvarig för IT och sidproduktion av tidningen, samt Ewa Lindstrand, Helene Johansson, Anette Norberg och P A Westin.

Hedersmedlem i Sällskapet är Bertil Astby.

Styrelsen har haft 4 protokollförda möten.

Bo-Anders Öberg har varit revisor och Hans Nordén ersättare för honom. Valberedningen har bestått av Göran Ledell, sammankallande, Kjell Carnbro och Anita Österholm.

Medlemmar

Sällskapet hade vid årets utgång 194 medlemmar, en ökning med 9 stycken.

Aktiviteter

Året har präglats mycket av projektet ”Kvinnors idrott” som slutförts under året. Projektet resulterade i en utställning som vandrat runt i länets kommuner och i en bok på 210 sidor där 38 kvinnor från Västernorrland berättar om sitt idrottsliv. Boken är tryckt i 600 exemplar.

Projektet avslutades med ett seminarium med medverkan av Greta Bladh, Jennifer Engström, Amanda Lind, Pia Thoresson och Mia Karlsson och leddes av styrelseledamoten i Sällskapet, Ewa Lindstrand. Ett 50-tal personer fanns på plats för att ta del av kvinnornas berättelser.

4 kaféträffar har genomförts. I Örnsköldsvik berättade Eleonor Holmgren och Ingela Persson om hur det var att starta upp ishockey för damer i staden och Anita Edlund om sitt liv i styrelserummen inom idrotten.

Föreningen Svartviks Kulturarv anordnade en kaféträff i Kvissleby där Sällskapet var medarrangör. Vi fick höra om Helen Caros karriär som fotbollsdomare på OS, VM och i Champions League samt ta del av idrotten inom Svartviks IF.

I Härnösand intervjuade Ola Thelberg 6 kvinnor som deltagit i projektet ”Kvinnors idrott”, Ulla Nilsson, Gun-Britt Vosveld-Mellberg, Christina Norén Vosveld, Marianne Bilander, Maria Prytz och Ulla Häggmark. Eva-Britt Thornberg Fahlén var en framgångsrik löpare och skidåkare på 60- och 70-talen. Hon har medverkat i boken om kvinnorna och hennes berättelse blev utgångspunkt för diskussioner kring idrottandet under aktuell period. Kvinnoprojektet har också presenterats på snackkafé med föreningen Träpatronerna i Härnösand och vid en sammankomst i församlingshemmet på Hemsön.

Medlemstidningen

Medlemstidningen ”Västernorrlands Idrottsarv” har kommit ut med 4 nummer. På 72 sidor har vi kunnat läsa bl.a. om Kamratföreningen Gamla Älgare som upplösts, Utansjö AIF under 1954, Hemsö IF 120 år, Curlinggymnasiet i Härnösand, Idrottens Vänner i Medelpad, Backhopparhistoria från Friska Viljor och andra föreningar.

Sundsvall 2024-02-07

Leif Thunman

Leif Bolin

Mats Hmberg

Anette Norberg

Arne Brorstad

Helene Johansson

Sven Eklund

Ewa Lindstrand

Per-Anders Westin

Förvaltningsberättelse

Sällskapet redovisar ett överskott på 81 433 för året och ett eget kapital vid årets utgång på 189 261 kronor. Det positiva resultatet härrör sig huvudsakligen från utförda tjänster i projektet ”Kvinnors idrott”.

Medlemsavgiften har under året varit oförändrad, 225 kr för enskild medlem eller organisation och 300 kr för två familjemedlemmar.

RF-SISU Västernorrland har bidragit med 25 000 kr till verksamheten.

Styrelsen föreslår att disponibla medel överförs i ny räkning.

Årsredovisning 2023

Resultaträkning	2023	2022	Balansräkning	2023-12-31	2022-12-31
Intäkter			Tillgångar		
Medlemsavgifter	41 195	39 675	Plusgiro	193 687	197 133
Bidrag	25 000	15 750	Summa tillgångar	193 687	197 133
Försäljning idrottsbok	2 100	7 252			
Projekt kvinnors idrott	70 000	0	Eget kapital och skulder		
Summa intäkter	138 295	66 150	Eget kapital		
Kostnader			Balanserat resultat	107 829	99 684
Resor och möten	-7 275	-9 811	Årets resultat	81 433	8 145
Medlemstidning, trycksaker	-43 638	-40 005	Förutbetalda årsavgifter	4 425	4 200
Bokprojekt	0	0	Förutbetalda intäkter	0	85 104
Övriga kostnader	-5 949	-4 716	S:a eget kapital och skulder	193 687	197 133
Summa kostnader	-56 862	-54 532			
Årets resultat	81 433	8 145			

Styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2024

Verksamhetsplan

Minst en kaféträff per kommun.

Öka medlemsantalet till fler än 200.

Fyra nummer av medlemstidningen.

Verka för en fortsättning av projektet

”Kvinnors idrott”.

Budget

Medlemsavgifter 44 000

Bidrag 25 000

Bokförsäljning 1 500

Summa intäkter 70 500

Medlemstidningen 50 000

Resor och möten 10 000

Övrigt 10 500

Summa kostnader 70 500

Resultat

0

REVISIONSBERÄTTELSE

Jag har granskat Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskaps räkenskaper, årsbokslut och förvaltning för verksamhetsåret 2023-01-01 till 2023-12-31.

Revisionen har utförts enligt god revisionssed utifrån överlämnade/tillgängliga handlingar och lämnad information. Beslut och åtgärder enligt protokoll har granskats.

Räkenskaperna och redovisningen är gjord i god ordning och ger en rättvisande bild av Sällskapets resultat och ställning.

Då revisionen inte givet anledning till anmärkning föreslås årsmötet besluta

att fastställa balans- och resultaträkningen samt

att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för den tid som revisionen omfattar.

Härnösand den 10 februari 2024

Bo Anders Öberg

Av Sällskapets årsmöte utsedd revisor

Valberedningens förslag

Funktionärer vid årsmötet

Ordförande: Johan Norberg

Sekreterare: Mats Hamberg

Antal styrelseledamöter 7 ordinarie + ordförande

Styrelseordförande 1 år, Anette Norberg, Nyval

Övriga ledamöter:

Kari Korpela, Nyval 1 år

Per-Anders Westin, Leif Bolin, Arne Brorstad,

Omval 2 år

Ewa Lindstrand, Sven Eklund och Mats Hamberg,

1 år kvar

Revisor: Bo Anders Öberg, Omval 1 år

Revisor-suppleant: Hans Nordén, Omval 1 år

Valberedning:

Leif Thunman, Nyval 1 år, Sammanställande

Ulf Näslund, Nyval 1 år

Anita Österholm, Omval 1 år

Boktips

En hundraårig idrottshistoria Alnö IF 1924 - 2024

Det här är berättelsen om en idrottsförening, lokaliserad till ett begränsat område, ett vanligt koncept i Föreningsverige, här Alnö utanför Sundsvall. En vanlig förening med resultat på mellannivå, där några svenska mästare och landslagsspelare sticker ut.

Så här tycker jag att den här typen av föreningshistoria ska vara. Den ska ge rejäla beskrivningar av historien, visa var man står idag och dessutom spana in i framtiden. Och allt detta får man i boken, allt ifrån en 100-års summering på 5 minuter till några tankvärda resonemang om nästa 100 år för Alnö IF.

Det är ett suveränt researcharbete som en tiomannagrupp med Kjell Carnbro och Kenth Edström i spetsen gjort. Allt finns med, omfattande beskrivningar av de fyra "stora" idrotterna, skidor, brottnings, boxning och så förstås fotbollen, idag den enda idrotten. Räknar vi ihop herr/dam/ungdom och spelare/tränare/ledare har vi idag drygt 10 % av Alnö's hela befolkning i aktiv verksamhet i fotboll i föreningen. Otroligt!

Jätteviktigt i en sådan här historia är förstås människorna i och kring föreningen, profilerna, de aktiva och de ideellt arbetande. Och här har gänget lagt mycket krut. I kapitlet om de som utvecklade föreningen myllrar det av personer, ja även några familjer som betytt mycket. Ett väldigt intressant avsnitt är Sven Farms mer än 100 tecknade karikatyrer av föreningsprofiler. Det är en historieskatt som knappast någon annan förening har!

Ett genusperspektiv kan spegla utvecklingen. Den första styrelsen bestod förstås av enbart män.

Dagens uppsättning har kvinnlig övervikt och för allra första gången en kvinna som ordförande. Och de största fotbollsframgångarna i klubbens historia har nåtts av damerna, åren kring 1980.

Sedan är historiken förstås fylld av retrospektivt material som minnen, utmärkelser, mästare, drömlag i flera sporter, kända lokaler (Släda, Hawaii, Idrottsborgen), ekonomi. Det finns hur mycket som helst att grota ner sig i för den intresserade. Därför blir den här historiken en guldgruva och en uppslagsbok att finna fakta i. Dessutom har boken en snygg layout på rejält papper och hårt omslag. Det ger ett påkostat, ett kvalitetsintryck. Det här är välgjort, kommer att uppskattas och skulle kunna tjänstgöra som idéförlaga till andra föreningar i liknande situationer.

Gunnar Åsard

**Du har väl skaffat dig boken om Kvinnors idrott!
Om inte gör det. Kan beställas från vår redaktion.**

Pris 125:- inkl. frakt.

Betala till swish 123 591 7208

Glöm inte uppge namn!

Christer Jonasson - Jag började som sportreporter och slutade som ekonomireporter

Tillbaka till 60-talet:

På sista sidan av Rekord-Magasinet fanns alltid en lagbild på ett hockey- eller fotbollslag. En bild där alla spelare var med - och det viktiga – samtliga var med under hela säsongen. Idag byts spelare från en vecka till en annan. Nu är det agenter som styr.

Den enda agent vi kände till – 007 - fanns bara på bio. När Giffarna 1964 öppnade Norrlandsfönstret och gick upp i Allsvenskan hade alla spelare vanliga jobb vid sidan av fotbollen. Snickare, chaufför och försäljare var några yrken. Idag har inga spelare ens i serien under Allsvenskan, Superettan, civila jobb. Deras yrke är fotbollsspelare.

Nej, nu läser vi om spelare i hockey och fotboll som får miljarder för flerårskontrakt. Otroligt, men tyvärr sant. Och det är bara början nu när oljepengar börjar styra marknaden.

Smeknamn på spelare har försvunnit.

Namn som Bulla, Tåget, Biffen eller Lill-Strimma, lär vi aldrig få uppleva igen. De var "våra" spelare. Det blir allt svårare att lära känna spelare som likt legosoldater finns kvar i klubben under endast en säsong, eller i bästa fall två. Där kliver agenten in och med en ekonomisk radar läser av var hans klient (spelaren) kan få en högre lön, som även ger avkastning till agenten. Det känns som en slags accepterad trafficking.

Förutom Rekordmagasinet var All-Sport en nödvändighet. En månadstidning som styrdes av Edvin Ahlquist, legendarisk promotor för Ingemar Johansson, vilket gjorde att innehållet till stor del handlade om boxning. Och jäsiken vad man var insatt i rangordningen bland världens bästa, och då fanns det bara en enda organisation. Idag finns det nästan lika många olika organisationer som boxare. Det ger stora pengar för den som bryter sig ur och startar upp en ny väg att gå.

IB - (har inget att göra med Jan Guillou) – Idrottsbladet, kom ut tre gånger i veckan i format som en dagstidning, med en stor bredd och mycket motorsport. Det var den driftige Torsten Tegnér som köpte tidningen år 1915 för tio kronor! Där fanns grabbar som grundade sina kunskaper i unga år. Tommy Engstrand och Bosse Hansson var två. Tommy gick sedan till tidningen SE, och därefter till Radiosporten.

Under mina 50 år på Radiosporten – 1974–2024 – har den lekfulla rörelsen blivit en tungt vägande ekonomisk faktor.

Finns det då inte något positivt med den idrottsliga rörelsen av idag? Jo, att få gå till Bergsåkers IP och titta på när pojk- eller flicklag spelar fotboll, när föräldrar och barn är engagerade tillsammans.

Christer Jonasson

Lennart "Lill-Strimma" Svedberg

Åke "Tåget" Söderberg

Bo "Bulla" Berggren

Jan-Erik "Biffen" Nilsson

GIF SUNDSVALL

Gymnastik- och idrottsföreningen Sundsvall bildades 1903. Klubbens fotbollssektion tillhör Norrlands bästa och kan peka på meriterande framgångar de senaste åren.

REKORDS

Idrottsalbum

Nr 30 1959

© REKORDMAGASINET, GÖTTINGEN 1959

GIF SUNDSVALL

Stående fr. v.: Thure Fröberg, Ake Jonsson II, Leopold Jighage, Karl-Gunnar Jansson, Yngve Nordin, Ake Jonsson I, Knästående fr. v.: Lasse Lindblom, Ake Jansson, Ake Persson, P. O. Eriksson, Yngve Qvist.

FAGERVIKS GF

Fagerviks Gymnastikförening bildades 1925 och har sektioner för bandy, fotboll och gymnastik.

REKORDS

Idrottsalbum

Nr 38 1959

© REKORDMAGASINET, GÖTTINGEN 1959

FAGERVIKS GF

Stående fr. v.: Göran Berggren, Sune Hammarström, Rune Andersson, Tage Jansson, Gunnar Fröling, Jan Åkerlund. Knästående fr. v.: Stig Engman, Bertil Nordlöf, Kurt Frisk, Kalle Hammarstedt, Lars Fröling

I förra numret av VIA publicerade vi en lagbild på IF Älgarnas A-lag i fotboll år 1959. Bilden hade vi hittat i gamla hockeyhjälten Willy Gustafssons arkiv. När vi studerade bilden noggrannare kunde vi konstatera att det fanns flera fel i uppräknningen av spelarnas namn, men med hjälp av några gamla Älga-fans kunde vi rätta till namnen.

Vi hittade också två bilder med Medelpadsanknytning, nämligen Fagerviks GF:s lag 1959 och GIF Sundsvalls lag, också från 1959. Vi behöver nu er läsares hjälp med att kontrollera att namnen är korrekta. Om ni hittar något eller några fel skicka mig ett mail, bolin_leif@hotmail.com.

Leif Bolin

VÄSTERNORRLANDS IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP
 bjuder in till **IDROTTSCAFÉ**
28 februari 18.30-20.30, Skidgymnasiet Söderleden 9
 Kari Korpola och Jörgen Brink berättar om Talangfabriken och lite annat på temat skidekning och skidåkning. Vi bjuder på fika. Kvällen avslutas med rundtur i skidgymnasiets nya lokaler.
 Varmt välkomna medlemmar & icke medlemmar.
 Anmälan via sms till Helene Johansson 070-3000768

Påminnelse om årsavgiften för 2024!

Det är dags att betala årsavgiften till VIHS.

Avgiften är oförändrad sedan föregående år, dvs **225:-** för privatpersoner och föreningar, samt **300:-** för två personer i samma familj.

Betalas till **pg 59 77 71-5** alternativt **bg 750-5266**.

Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskaps årsmöte den 10 april 2024.

Notera den 10 april i din kalender.

Då har vi årsmöte på Kulturmagasinet, Packhusgatan 4 i Sundsvall. Vi bjuder på kaffe/te och macka från 17.30 och startar mötet 18.00.

Förutom årsmöte så kommer Johan Norberg från Sveriges Centralförening för Idrottens främjande, SCIF, att hålla ett anförande under rubriken "SCIF – från idrottens egen regering till främjare av idrottslig kulturminnesvård och idrottshistoria". I anslutning till detta kommer Johan att dela ut Viktor Balcks minnesmedalj till Walter Rönmark för "utomordentligt stora insatser" inom föreningen.

Mer information, handlingar m.m. hittar ni på sidorna 12-14.

Leffes Luringar

- # Min fiskhandlare har en strömmingstjänst.
- # När man har skidtävlingar i Dalarna utnyttjar man masstart.
- # Matpriserna är nu gastronomiska.
- # Sprintern putsade skorna och sprang på tio blankt.
- # Nog kan väl Alfred Nobel sägas ha varit spränglörd.
- # Det sägs att ingenting är omöjligt, men igår gjorde jag ingenting och det var fullt möjligt.

Medverkande i detta nummer:

Kjell Carnbro - Journalist och tidigare chefredaktör för Norra Sveriges Affärer och Företag och Sundsvalls Tidning m.fl. andra tidningar. Aktiv som ledare i Alnö IF.

Kenth Edström – Tidigare försäkringstjänsteman. Föreningsmänniska med stort idrottshistoriskt och lokalhistoriskt intresse. Flitig skidmotionär. Givit ut bok om IK Vidar 125 år.

Christer Jonasson – Reporter på Radiosporten och Radio Västernorrland med 3000 matchreferat från fotboll, ishockey och bandy. Numera krönikör i ett antal tidningar

Örjan Leek – Fotograf med företaget Profilbild i Härnösand. Innehavare av ett stort bildarkiv med bland annat idrottsbilder. Tidigare längdskidåkare och löpare.

Ola Thelberg – Journalist, tidigare på Tidningen Ångermanland. Mångårigt ledarskap som sekreterare och ordförande i Härnösands Cykelklubb, HCK.

Leif Thunman – Ordförande i VIHS:s styrelse. Tidigare ordförande i Ångermanlands Friidrottsförbund och Västernorrlands Idrottsförbund.

Gunnar Åsard – Fd grundskolerektor i Sundsvall och ordförande för Jazzklubben i Sundsvall, ordförande i föreningen Gamla Gifare. Kulturprofil.

Leif Bolin – Vice ordförande i VIHS:s styrelse, tidigare ledamot av SISU:s förbundsstyrelse och ordförande i SISU Västernorrland samt ordförande i IBK Sundsvall. VIA:s redaktör.

Bildmaterialet på sidorna 6 - 11 från Örjan Leeks bildarkiv.

Om sällskapet

Västernorrlands Idrottshistoriska Sällskap, VIHS, har som ändamål att väcka och underhålla intresset för idrottshistoria huvudsakligen i Västernorrland men också idrottshistoria i allmänhet. Sällskapet anordnar kaféträffar och föreläsningar med olika gäster på olika platser i länet. VIHS åtar sig också att hålla föreläsningar för andra föreningar. Sällskapet ger ut en tidning - Västernorrlands Idrottsarv 4 gånger per år.

Medlem blir man genom att inbetala årsavgiften 225 kr för privatpersoner och föreningar, samt 300 kr för två personer i en familj, till plusgiro 59 77 71-5 eller bankgiro 750-5266.

Föreningen är öppen för alla och har för närvarande drygt 180 medlemmar huvudsakligen boende i länet men även ett femtontal från andra delar av landet.

Sällskapets styrelse 2024

Leif Thunman, ordförande, lthunman@hotmail.com

Leif Bolin, vice ordförande, bolin_leif@hotmail.com

Mats Hamberg, sekreterare, mats.hamberg5@gmail.com

Arne Brorstad, kassör, arne.brorstad@live.se

Sven Eklund, ledamot, eklund_sven@hotmail.com

Helene Johansson, ledamot, helene.johansson@utb.solleftea.se

Ewa Lindstrand, ledamot, ewa.lindstrand@telia.com

Anette Norberg, ledamot, anette.curling@hotmail.com

Per-Anders Westin, ledamot, pawestin@hotmail.com

Redaktionen

Redaktör och ansvarig utgivare: Leif Bolin

Layout: Sven Eklund

Material till redaktionen kan sändas på adresser:

bolin_leif@hotmail.com

eklund_sven@hotmail.com

Hemsida: www.vihs.se

Facebook: www.facebook.com/vihs11

ISSN: 2004-3937 (Print)

Tryck och distribution

Accidenstryckeriet, Sundsvall

B FÖRENINGSS
BREV

Avs: Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskap
c/o Korpen Sundsvall
Box 890
851 24 Sundsvall

SAMARBETSPARTNERS

Västernorrland

